

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Perustehtävät

1. Mitä eri tehtäviä medialla on?

- Välittää kansalaisille tietoa eri ilmiöistä ja tapahtumista sekä kotimaassa että maailmalla.
- Ylläpitää yhteiskunnallista keskustelua ja tarjoaa sille tiloja (mielipidepalstat, blogit, ajankohtaisohjelmat ym.).
- Vahtii päätöksentekijöitä ja tuo esiin yhteiskunnallisia epäkohtia ("vallan vahtikoira").
- Viihdyttää ihmisiä.
- Media on suuren valtansa vuoksi nimetty myös neljänneksi valtiomahdiksi, sillä se nostaa esimerkiksi yhteiskunnan epäkohtia keskustelunaiheeksi.

2. Millä perusteella vapaa media on toimivan demokratian edellytys?

- Vapaalla medialla tarkoitetaan sitä, että media käsittelee niitä aiheita, joita se haluaa, siten kuin se haluaa.
- Media ei siis ole riippuvainen esimerkiksi vallanpitäjistä tai rahoittajien mielipiteistä.
- Vapaa media mahdollistaa erilaisten mielipiteiden esille tuomisen. Demokratiaan kuuluu erilaisten mielipiteiden yhteensovittaminen.

3. Miten sosiaalinen media on muuttanut tiedonvälitystä?

- Perinteisten medioiden asema on heikentynyt erityisesti nuorten keskuudessa.
- Aikaisemmin valtamedia vaikutti paljon siihen, mitä asioita julkisuudessa oli esillä ja miten niitä käsiteltiin. Somen ansiosta tieto kulkee ohi valtamedian, eikä sitä pysty enää valvomaan.
- Liikkeellä on paljon valeuutisia, joita monet tahot tekevät tarkoituksella.
- Tietoa on saatavilla paljon enemmän kuin ennen ja useat tiedon tuottajat ovat esimerkiksi itsenäisiä bloggareita tai tubettajia.
- Sosiaalisesta mediasta on tullut monille, etenkin nuorille, yhteydenpidon perusväline. Myös yritykset, julkinen sektori ja erilaisten tapahtumien järjestäjät ovat siirtyneet sosiaaliseen mediaan, jossa viestit tavoittavat helposti suuren joukon ihmisiä.
- Mainostaminen on siirtynyt lehdistä ja televisiosta yhä enemmän verkkoon. Somessa käytetään paljon uudenlaisia markkinointitapoja, siksi mainoksia on vaikea tunnistaa tai erottaa uutisista.
- Uusia teknologioita ja alustoja tulee jatkuvasti.
- Tiedonvälitys on nyt kaksisuuntaista, eli uutisia voi kommentoida entistä helpommin.
- Tiedonvälityksen tempo on nopeutunut.

Syventävät tehtävät

4. Mitä yhteiskunnallisia ongelmia liittyy sosiaaliseen mediaan?

- Sosiaalinen media on laskenut ja helpottanut julkaisukynnystä. Tämä on pääosin hyvä asia, mutta voi olla haitallista, jos somea käytetään väärin ja siellä julkaistaan esimerkiksi rasistisia tai muuten väärä väitteitä.

- Sosiaalista mediaa ei valvota niin hyvin kuin perinteistä mediaa. Esimerkiksi siellä tapahtuvaan vihapuheeseen on vaikeampi puuttua.
- Verkossa oleminen vie suuren osan ihmisten vapaa-ajasta, mikä voi vähentää esimerkiksi liikkumista ja yhteistä aikaa perheen tai puolison kanssa. Pitkällä tähtäimellä tämä heikentää ihmisten terveyttä.
- Sosiaalinen media voi aiheuttaa riippuvuutta.
- Sosiaalisessa mediassa ihmiset saattavat paljastaa itsestään tietoja, joista heille on myöhemmin haittaa. Tietoja on vaikea enää jälkeinpäin poistaa.

5. Ota kantaa väitteeseen: Media käyttää valtaansa väärin.

- Media voi yrittää tietoisesti muokata ihmisten mielipiteitä.
- Media voi vääristellä ja suurennella välittämiään uutisia kasvattaakseen levikkiään.
- Media voi ottaa tuomarin roolin eli nostaa esille jonkun henkilön negatiivisessa yhteydessä ennen kuin asiaa on kunnolla selvitetty.
- Nykyään on suuria mediataloja, jotka omistavat erityyppisiä medioita, ja voi tulla tilanteita, joissa esimerkiksi oman mediatalon televisio-ohjelmia korostetaan tai keuhataan omilla radiokanavilla tai omissa lehdissä.
- Toisaalta media nostaa esille epäkohtia, minkä jälkeen esimerkiksi viranomaiset ryhtyvät korjaamaan niitä.
- Julkisen sanan neuvosto valvoo mediaa ja puuttuu selkeisiin väärinkäyttöihin.

Aineistotehtävät

6. Vertaa Yleisradion ja MTV:n sivustoja.

a) Mitä eroja löydät?

- Ylen sivusto on visuaalisesti maltillisempi: otsikot eivät ole niin suuria ja kärjekkäitä, värimaailmakin on hillitympi kuin MTV:llä.
- Koska MTV on mainosrahoitteinen kanava, sivuilla on tietysti mainoksia. MTV:n uutisissa on paljon yksilöihin kohdistuvia kohu-uutisia, esim. rikoksia.
- MTV:n sivuilla on paljon "klikkiotsikoita". Ylen sivuillakin on niitä, mutta maltillisemmin.

b) Miten sivustoilla tulee ilmi uutisten reaaliaikaisuus?

- Tuoreimmat uutiset ovat vain muutaman minuutin vanhoja, ja niitä päivitetään jatkuvasti.

c) Kuinka sivustoilla näkyy median viihteellistyminen?

- Kummastakin sivustosta löytyy paljon poliittisia uutisia kevyempää materiaalia, kuten viihdeuutisia, urheilua, musiikkia, erilaisia testejä ja vinkkejä arkeen.

d) Miten sivustolla hyödynnetään sosiaalista mediaa?

- Yle ja MTV jakavat materiaaliaan sosiaalisessa mediassa.
- Kumpikin toimija julkaisee käyttäjien luomaa materiaalia, kuten kuvia, videoita ja tekstejä.
- Molempien kanavien sivuilta löytyy uutisvideoita.
- Artikkeleita voi jakaa esimerkiksi Facebookissa tai Twitterissä.
- Ylen ja MTV:n tv-ohjelmia voi katsoa somessa silloin, kun itse haluaa.

- Erityisesti MTV:n sivustolla on jaettu uutisina myös muiden julkaisijoiden someuutisia.

e) Kumpi sivusto miellytti sinua enemmän ja miksi?

- Opiskelijan oma vastaus.